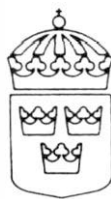

Motion till riksdagen

1988/89:Sf29

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1988/89:86 med förslag till utlänningslag m.m.

Mot.
1988/89
Sf29 — 31

Vänsterpartiet kommunisterna anser att en generös flyktingpolitik utgör en viktig del både av vår solidaritet med förtryckta och förföljda människor och av arbetet med att främja respekten för grundläggande mänskliga rättigheter i världen. Endast en mycket liten del av världens flyktingar söker sig till Västeuropa, de flesta befinner sig i fattiga u-länder och har varken möjlighet eller avsikt att ta sig till rika i-länder.

Vänsterpartiet kommunisterna anser att vi i Sverige i förhållande till vår levnadsstandard, vår inkomst per capita, våra demokratiska traditioner och arbetarrörelsens grundläggande värderingar om internationell solidaritet borde ha en mer generös flyktingpolitik. Vpk anser också att vaktslående om en generös och human flyktingpolitik nu är viktigare än någonsin.

I samband med förverkligandet av en generös och human flyktingpolitik prövas en rad grundläggande värderingar. Värderingar som humanism, solidaritet, medmänsklighet, alla människors lika värde o s v utgör grundstenar för ett solidariskt samhälle.

Vpk anser att vi inte har råd att kompromissa bort de värderingarna för att en human och generös flyktingpolitik innebär vissa administrativa kostnader i initialskedet.

Särskilt i dag, när flyktingproblemen i världen är mycket stora och växande, bör Sverige framstå som ett positivt exempel. I dag är det de fattiga och underutvecklade länderna i tredje världen som bär den största bördan av flyktingströmmarna, medan de högt industrialiserade länderna i Europa anstränger sig att bygga vattentäta murar omkring sig för att skydda sig mot flyktingtillströmningen.

Också Sverige deltar i viss mån i den antihumanitära kapprustningen. Genom att införa visumtvång försöker man stoppa flyktingvägarna och göra det omöjligt för flyktingar att komma till Sverige och söka politisk asyl. Det senaste exemplet är införandet av visumtvång för chilensare. Detta kan vpk inte acceptera. Vpk motsätter sig att Sverige försämrar skyddet för asylsökande som ett led i EG-anpassningen av lagstiftningen på detta område.

Vpk är helt på det klara med att enstaka länder inte ensamma kan lösa världens flyktingproblem. Vpk anser att regeringen på statsministernivå bör ta initiativ till internationella överenskommelser för att på ett positivt och konstruktivt sätt bidra till en lösning av flyktingproblemen.

Målsättningen ska vara att de övriga nordiska länderna, men också övri-

ga europeiska länder, på ett organiserat sätt tar sin - och en större - del av ansvaret för de stora flyktingproblemen i världen. Under tiden får regeringen inte förhindra den spontana flyktinginvandringen till Sverige genom t.ex. visumtvång.

Vänsterpartiet kommunisterna anser emellertid att det måste skapas vissa förutsättningar för att förverkliga den humana och generösa flyktingpolitik som riksdagen har beslutat. Den viktigaste frågan idag är svårigheterna som det kommunala flyktingmottagandet har. Om vi lyckas lösa det problemet kommer att ha en avgörande betydelse för den framtida flyktingpolitiken.

Förslaget till ny utlänningslag var enligt utredningsdirektiven inte tänkt att förändra grunderna för flykting- och invandringsspolitiken. Det skulle endast gälla en teknisk översyn avsedd att förenkla tillämpningen av utlänningslagstiftningen med huvudsyfte att åstadkomma kortare handläggningstider av utlänningsärenden.

På några punkter förbättras asylsökandes rättssäkerhet genom föreslagna ändringar, men i betydligt fler fall innebär förslaget klara försämringar av skyddet för asylsökande.

Vpk välkomnar förslaget som syftar till att besluten i asylärenden skall motiveras, likaså är förslagen att invandrarverket skall besluta i alla asylärenden och att rättshjälpen genom offentligt biträde utökas ägnade att främja rättssäkerheten.

På många punkter har lagförslagets ambition att förkorta handläggningstiderna och motverka dokumentlöshet hos asylsökande tillåtits att gå ut över rättssäkerhet och humanitet på ett sätt som inte kan godtas. JO har om det utredningsförslag som ligger till grund för propositionen sagt att den föreslagna lagen kan komma "att uppfattas som nationalistisk och utlänningsfientlig på ett sätt som inte väl motsvarar de principer nuvarande lagstiftning bygger på". Kritiska synpunkter på lagförslaget från Advokatsamfundet, Amnesty, Rädda Barnen, Röda Korset m.fl. har lämnats utan beaktande.

Vpk anser att ett genomförande av flera av de föreslagna lagändringarna ytterligare skulle förstärka inslagen av dubbelmoral i flyktingpolitiken. Det får aldrig godtas att Sverige officiellt säger sig föra en generös flyktingpolitik medan verkligheten ser helt annorlunda ut.

Vpk kan inte acceptera de föreslagna förändringarna i förhållande till nu gällande utlänningslag som innebär:

- att direktavvisning (avvisning med omedelbar verkställighet) av asylsökande får ske i väsentligt fler fall än för närvarande,
- att förvar av vuxna tillåts i betydligt fler fall än i dag genom att oklar identitet införs som ny förvarsgrund, att utredningsförvar införs och genom att beviskravet på risk för undanhållande sänks från "skäligen kan befaras" till "anledning att anta",
- att kravet på synnerliga skäl för att ha barn i förvar försvinner och barn därigenom oftare kan tas i förvar,
- att kroppsvisitering av asylsökande tillåts för att ta reda på deras identitet eller resväg,
- att skyldigheten för transportföretag att stå för asylsökandes och bevak-

ningspersonals resekostnader kraftigt utökas i de fall asylsökande avvisas därför att de saknar pass eller de tillsrånd som krävs för inresa, vilket enligt SAS kommer att innebära att flyktingarna inte når Sverige utan stoppas på vägen,

- att reglerna om verkställighetshinder tas bort och ersätts med synnerligen begränsade möjligheter att få en ny ansökan bifallen av invandrarverket,
- att det skall gälla en presumtion för återkallelse av uppehållstillstånd om den asylsökande lämnat felaktig uppgift om sin identitet,
- att en stat som tillträtt och tillämpar flyktingkonventionen utan prövning i det enskilda fallet skall anses utgöra ett första asylland för de persongrupper konventionen omfattar,
- att vid beslut om avvisning med omedelbar verkställighet endast de humanitära skäl som anförts av utlänningsen själv behöver bedömas,
- att sekretessen hos hälso- och sjukvårdsmyndigheter bryts gentemot invandrarmyndigheterna om intyg åberopas om utlänningsens fysiska eller psykiska hälsa,
- att det skall antecknas i resedokument och främlingspass om den asylsökande inte kunnat styrka sin identitet trots att FN:s flyktingkommissarie anser att sådana anteckningar i resedokument strider mot FN:s flyktingkonvention,
- att utlänningsen måste ha lämnat Sverige frivilligt inom två veckor från det att ett avlägsnandebeslut har vunnit laga kraft för att inte verkställighet skall ske med tvång. Detta även om beslutet ej delgivits utlänningsen,
- att beslut om inhibition vid omedelbar verkställighet av avvisning skall fattas av samma myndighet som meddelat det första beslutet,
- att beslutanderätten i fråga om rättshjälp och offentligt biträde flyttas från rättshjälpsnämnden till den myndighet som handlägger utlänningsärendet.

Lagutredningens förslag om ökat inslag av muntlig handläggning i asylförfarandet har i propositionen urvattnats i så hög grad att det förlorat all väsentlig betydelse. T.o.m. ett telefonsamtal från den handläggande tjänstemannen till den asylsökande räknas enligt förslaget som muntlig handläggning. Muntlig handläggning förutses ofta äga rum i den asylsökandes offentliga biträdes frånvaro. Detta är givetvis helt oacceptabelt ur rättssäkerhetssynpunkt.

Ett relativt enkelt sätt att stärka rättssäkerheten vid asylförhören vore att förhören alltid togs upp på band och att dessa tillfördes akten i ärendet.

Vpk anser att tiden nu är mogen för att förbereda den förändringen av handläggningen av asylutredningarna att polisen ersätts som utredare av tjänstemän från invandrarverket. De asylsökande har i allmänhet mycket negativa erfarenheter av polisen i sitt hemland och känner därför ofta fruktan också för den svenska polisen. Av den orsaken kan den asylsökande ha svårt att lägga fram sina asylskäl på ett fullständigt sätt. Detta är ett gammalt vpk-krav som det nu är dags att förverkliga.

Vpk anser att den praxis med uppskjuten invandrarstatus i två år, som tillämpas vid anknytningsinvandring, i många fall leder till att kvinnor

utnyttjas hänsynslöst, tvingas leva i förnedring och under ständigt hot om misshandel.Utförligare beskrivning av detta förhållande och krav på ändring i utlänningslagen har vi framfört i en annan motion till årets riksmöte.

Mot.1988/89
Sf29

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår förslaget i 8 kap. 8 § om utvidgad rätt att besluta om omedelbar verkställighet och beslutar att nuvarande lagregler skall gälla,

2. att riksdagen avslår förslaget i 6 kap. 2 §, 1 stycket 1 och 2 om nya förvarsgrunder för vuxna,

3. att riksdagen beslutar att 6 kap. 2 § 2 stycket ändras när det gäller rekvisit för undanhållande från "anledning att anta" till "skäligen kan befaras",

4. att riksdagen avslår förslaget i 6 kap. 3 § om nya kriterier för förvar av barn och beslutar att nuvarande lagregler skall gälla,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att barn endast bör få tas i förvar i yttersta undantagsfall och att den hittillsvarande tillämpningen av lagen inneburit förvar av barn i alldeles för hög utsträckning,

6. att riksdagen hos regeringen begär att invandrarverket bör få i uppdrag att fortlöpande föra statistik över samtliga beslut om förvar av barn,

7. att riksdagen avslår förslaget i 5 kap. 2 § att ge polisman rätt att kroppsvisitera utlännning vid inresekontroll för att utrona identitet eller resväg,

8. att riksdagen avslår förslaget i 9 kap. 2 § om utvidgat kostnadsansvar för transportören,

9. att riksdagen avslår förslaget i 2 kap. 5 §, 2 stycket om ny ansökan och att bestämmelserna om verkställighetshinder i nu gällande utlänningslag bör behållas,

10. att riksdagen avslår förslaget i 2 kap. 9 § om presumtion av återkallelse av tillstånd vid oriktiga uppgifter om identitet och beslutar att nuvarande lagregler skall gälla,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en bedömning alltid måste ske av garantierna i det enskilda fallet att en asylsökande verkligen åtnjuter trygghet i ett första asylland mot att skickas vidare till hemlandet,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vid beslut om avvising med omedelbar verkställighet för den beslutande myndigheten kända humanitära skäl bör beaktas även om de inte anförts av utlännningen,

13. att riksdagen avslår förslaget i 11 kap. 6 § om att socialnämnd eller hälso- eller sjukvårdsmyndighet skall åläggas att lämna ut uppgifter om utlännningen till regeringen, invandrarverket eller polismyndighet,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att an-
teckning inte bör få göras i resedokument eller främlingspass att ut-
länningen inte kunnat styrka sin identitet,

15. att riksdagen avslår förslaget i 8 kap. 12 § om tidsfrister för
utlänningen att lämna landet,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att utlän-
ningen bör få en skälig tid för att avveckla sin vistelse i landet på ett
humant sätt från delgivningen av ett lagakraftäggande avlägsnande-
beslut,

17. att riksdagen beslutar att 8 kap. 9 § p. 1 skall ha följande lydelse
"Om en utlänning har överklagat ett beslut om avvisning med förord-
nande om omedelbar verkställighet enligt 8 §, skall statsrådet pröva
om verkställigheten av beslutet tills vidare skall avbrytas (inhibi-
tion).",

18. att riksdagen avslår förslaget till förändrad lydelse av § 43
rättshjälpslagen vad avser överflyttande av beslutanderätten från
rättshjälpsnämnden till polismyndighet, invandrarverket eller de-
partementstjänsteman som regeringen bestämmer,

19. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett muntligt för-
farande i utlänningsärenden som innehåller regler som leder till stö-
re rättssäkerhet såsom kontradiktoriskt förfarande och obligatorisk
närvaro för det offentliga biträdet,

20. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att invandrarver-
ket skall överta handhavandet av utredningarna i asylärenden från
polisén.

Stockholm den 10 april 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)